Czerniak

Co to jest czerniak?

Czerniak to nowotwór złośliwy skóry. Wywodzi się z melanocytów – komórek wytwarzających barwnik zwany melaniną. Melanina sprawia, że skóra ciemnieje w kontakcie z promieniowaniem ultrafioletowym, czyli np. w kontakcie z promieniowaniem słonecznych czy promieniowaniem stosowanym w solarium. Czerniaki najczęściej pojawiają się na skórze, ale mogą wystąpić także w obrębie ust, nosa czy gałki ocznej.

Gdzie najczęściej występuje czerniak?

Czerniaki najczęściej występują na nogach, z przodu i z tyłu, oraz na plecach i karku. Czerniak może pojawić się na skórze głowy, między włosami. Może też rozwinąć się w miejscach, które w niewielkim stopniu są narażone na kontakt z promieniami UV

Czynniki sprzymierzające występowania czerniaka skóry:

- jasna karnacja, rude lub blond włosy, niebieskie oczy, liczne piegi,
- oparzenia słoneczne w dzieciństwie i wieku młodzieńczym,
- wiek i płeć - bardziej narażone są kobiety, przy czym ryzyko wzrasta z wiekiem,
- nadmierna ekspozycja na promieniowanie UVA i UVB zarówno słoneczne jak i sztuczne (solaria)
- duża liczba znamion barwnikowych (melanocytowych) oraz dużych wrodzonych znamion barwnikowych

Objawy

Do konsultacji z lekarzem powinno skłaniać pojawienie się między innymi:

- zgrubienia
- zaczerwienienia wokół znamienia
- świąd
- krwawienie
- powiększenie
- zmiany zabarwienia
- zmiana kształtu

Alfabet czerniaka skóry

A – asymetria- połowy różnią się od siebie

B – brzegi- nieregularne, poszarpane

C – ciemny kolor- różne odcienie brązu

D – duża średnica- powyżej 6 mm

E – ewolucja- zmiany kształtu, koloru, wielkości

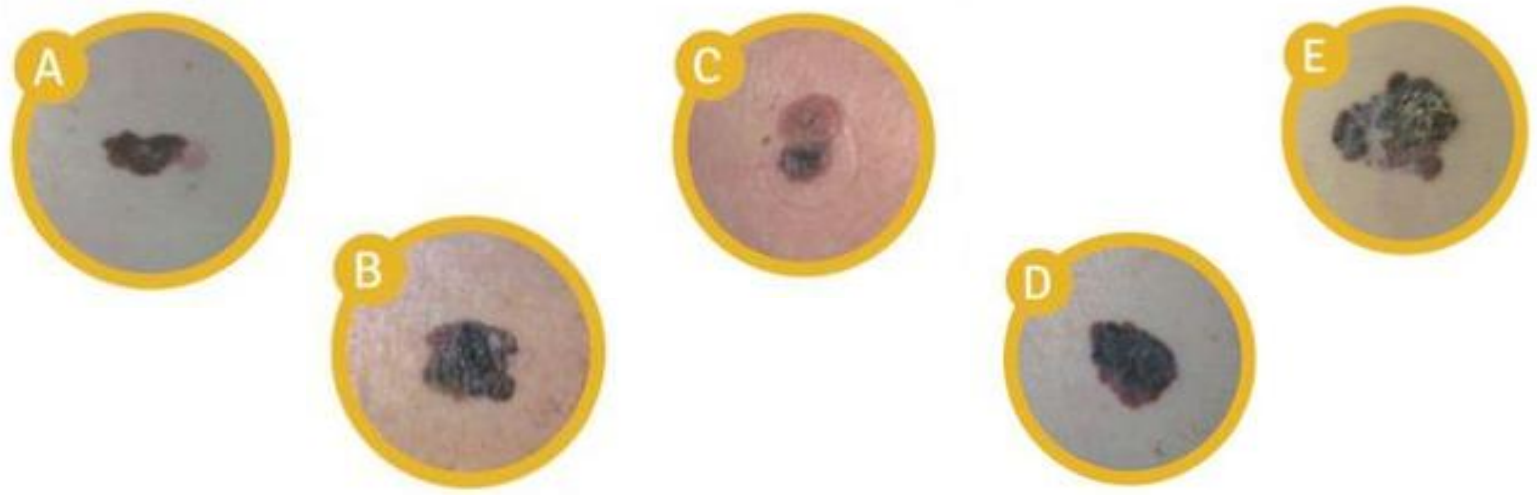

Rodzaje czerniaka:

- **czerniak szerzący się powierzchownie-** występuje najczęściej,
- **czerniak odsiebnych części kończyn, podpaznokciowy, podpaznokciowo-kończynowy,**
- **czerniak wywodzący się ze znamienia błękitnego**,
- **czerniak wywodzący się ze znamienia wrodzonego**,
- **czerniak znamieniopodobny**

- **czerniak powstający w plamie soczewicowatej –** stosunkowo łagodny, rozwijający się wiele lat, głównie u osób starszych, występuje głównie na twarzy i w miejscach odsłoniętych,

- **czerniak guzkowy –** jest to przebarwiony, szybko rosnący guzek, który ulega owrzodzeniu, rozwija się głównie na głowie, plecach i karku, częściej występuje u mężczyzn,

Leczenie

Leczenie czerniaka rozpoczyna się od określenia typu czerniaka oraz stopnia zaawansowania choroby. Gdy komórki nowotworowe zajęły głębsze części organizmu i dotarły do węzłów chłonnych lub innych organów, konieczne jest całkowite wycięcie wartowniczych węzłów chłonnych oraz rozpoczęcie leczenia systemowego. Przy zaawansowanym stadium czerniaka stosuje się chirurgię, leczenie systemowe oraz radioterapię.

Profilaktyka

- Unikać przebywania na bardzo intensywnym słońcu, szczególnie w godzinach 11:00-16:00.
- Stosować kremy z wysokimi filtrami UVA oraz UVB na całe ciało.
- Nosić okulary przeciwsłoneczne i nakrycie głowy.
- Nie opalać się w solarium.
- Regularnie, raz w miesiącu, oglądać swoją skórę, aby szybko rozpoznać nowe i podejrzane zmiany.
- Skonsultować się z dermatologiem lub chirurgiem-onkologiem, jeśli istnieje podejrzenie, że coś niedobrego dzieje się ze znamieniem.

Jak odróżnić pieprzyk od czerniaka?

Niepokojące objawy, które mogą wskazywać na obecność komórek rakowych i wymagają pilnej konsultacji lekarskiej z dermatoskopową oceną podrażnionych zmian skórnych to m.in zaczerwienienie, dolegliwości bólowe, krwawienie, uwypuklenie i swędzenie.

Należy także pamiętać o **nowych pieprzykach**, które także wymagają kontroli i obserwacji, gdyż czerniak najczęściej powstaje jako nowa zmiana na skórze, która zwykle różni się od pozostałych znamion.

po lewej stronie brodawka łojotokowa,
po prawej stronie czerniak

po lewej stronie znamię,
po prawej stronie czerniak

Dziękuję za uwagę

Julia Swajda